Массе-а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

ЦIАЛХАНА ЦIАЛХАНА

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 22 декабрь, 1977 шу. ● № 152 (5819). ● Мах 2 кеп.

ПАРТЕ ПЛАНА КХОАЧАШЪЕ!

Советски мохк иттлагIча пятилетка кхоалагIча шерага боллаш ба. Боаллой, колхозхой, интеллигенци дегаш айденна хьалхагаш боаьхк КПСС ХХУ сьезло хьалхаяка оттаь социально-экономически программа кхоачаньш. Парте решенеш IаIмаи ларда тIа, кIоарга а массе а оагIорахьара а бакьйолаш ц, Уж тIаерзаяь а Iьаьн экономически духовни ганзаш, цIи оборона яр яьз дIахо йоьдича хана а дегIаболадар, советски мах вахар кхы тIа а Iаламташ, дог IоздоIаран хилийтара. Из кхы цIаьхкаяь а бакьйар ухх деношка хиннача КПСС ЦК Пленумох ийсалагIа хержача СССР Лахкехьарчо Совета барХIалагIча сессе.

Пленумен СССР Лакхехьарча Совета сессеен ийийар 1978 шера СССР экономически, социально дегIаболаяра Паччахьалкхен планеи СССР Паччахьалкхен бюджетеи проекташ.

Пленуме дIаьхха кьамаьл дир КПСС ЦК Генеральн секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо Председателе новкъостча Л. И. Брежнева.

Новкъостча Л. И. Брежнева кьамаьлана, Пленумен сессен материалашца хьагойташ да пятилетка хьалхарча шин шера партен хьалхен бIьна балхах хьахиннираш, дIаьхха пийсалаш дегIаяра дехкарашца, яь чаьхьаьхьаьчаьнна парте XXV сьезда решенеш кхоачашъе тоур дургIоца дIахо де дезачун программа оттаьй.

—1977 шу,—аьлар новкъостча Л. И. Брежнева, — чулоацам бIаьхий боалш, политически а экономически а хьакъеьхьа чIоагIа лоархIам болиш ну лар тIаийнар Советски Союза керда Конституци, торжественно белгаллор Октябра 60 шу дизар, хьолуш дIаьхьалхашкахьа яхай вай экономика. Дика, хьаьвала хьаьхьийгар советски нахь, оперативно, хьаьхьлца балхаш дир партийн, советски, комсомольскн, профсоюзин организацеш. Из боламан долаш толаме чаьхйоьхьаш я парте XXV сьезда решенеш.

Пленумен сессен йовзийтача пятилетка шин шера итогаш тешаа ду советски экономика дегIаяра IалдымIте йоькха масштабан хилгар. Хьалхе а бIьча маьлах кьаман доход 8,4 процент аьлсамгIаргьа. Промышленин производство 1977 шера тIаьхегарчьа 5,8 процент, шера планагIа 5,6 процент тIаьхетча езача, тIаьхь шин шера — 10,9 процент, из планз заданей боараме ухз. 1976—1977 шерашка юрта боахана валовин продукции шера юкъера лаьрхIача, дIаяхана пятилетка ц1 хьанца пийсйина 5,6 процент аьлсамгIаргьа. Шера юкъера лаьрхIача яьлат 209,6 миллион тонн доаккхарга йислагIча пятилетке 181,6 миллион тонн даьккхача. Хьалха боахам дегIаболазбарга дIаолахийтаа 240 миллиард сом.

Хьалвала дегIаяьш я бахача пацка реальин доходаш — шин дегра бахача пацка яьлат лаьрхIача уж 7 процент дуккагIа хьуржа. Шерра дьаржад наха чубаха цIенош хьалделга — 1976—1977 шерашка хьалдергIа 216 миллион квадратин метр йоца наха чубаха цIенош, цо торо хьалийтарьга 22 миллион сага вахара хьалхан тоаде. ТIа-тIа дилаагIа кхоачашдеш да хьалха мехкашца дIаьхьа дуккагIа.

Цхьан дешнаца аьлча, вай долаш да активе дIаязде а доккхал де а хIамаш. Бакъда дацкача толамий бе боагIа мах беш парте дика кхетаду проблемаш вай хIанз а кIезига йоьна. Пленумен Лакхехьарча Совета сессеи белгаллар вай боьхаме хIанз йиза чаьхьаьхьаьна дола гIулакхаш а кхоачашбоацарш а долга. Из хьгойт цхьаьолча хьоькхамашта шин шера заданеш кхоачаш на яр, средствеш дуккхача моттигашца дIаьхьежадар, керда мощносташ боьк бе йоьлийлитар тIехьадисарс, хьаьлда дахаяна дола гIирсан дуккагIа. Хьалерс. Шоай мацкагIа дIаьлаяна реализаци яра юкъара план хьоькачьеча продукце цхьаолча тайпаш арахецара заданеш кхоачаньш, планови договорнин дисциплина телхаю. Цу дерригне а йоьзаш йоьа холомаш уттаьлю. Цар эгIара юкъара бахьан ла планоин боаламен организацин, объединенеин предприятиеш производства эффективность хьаьхьа, балха дикал айяра тIаьбрзабаь никъ дерригIа чаьхбоаккхьарга тоъал тIагIерта паледладар. Цудухьа хьадеха доагIар дуккагIа хьидеха деза парте XXV сьезда решенеш кхоачашбоа хьоькем доаттабеча.

Пленуме хьаьвала деш новкъостча Л. И. Брежнева-йийнар хьалхбоахама доархIамеГа дола декхраш кхоачашдара, пхе шера план чаьхьаьккхара тIаьрзаяь цхьаьола кIоарга, аргумментированин положеньш.

Экономика дегIаяьолаелга сихлара йолча керттерча торонех ца! — вай мел долчох, хьалха боьхамо хьа мел дечох кхомбеш, дикагIа лийла эцилга. Цу торонех пайда эцилга — хIанзарча хан-юкъа боахам лелабеча керттера декхар да.

Дуцаар эгIара хьалха металлий, кьаьста ГаьржачаргI комбелга да. Из йоьш керда дац. Хьаьта металл кхоадара наьхьаш доьхаш да: Iилманнга карагIаьлийнер, планировани гонсалга, экономически рычагех хьаьхьалца хьа а дикагIа пайда эцилга, металла комбаран тиша аьшк гуларан стимулированин яр. Из ала йиш я продукцех, бедаьлах, электроэнергех, доагорах.

КIезига торонан ю юрта боахама продукцех дикагIа пайда эцара а. Из ца бойтаьш лоарарга дIаьлодар, тIа-тIа дучхьа тIа хьаьр лоархIаме а хьаьвеза эрийоаьшан а йолчунга дIаьдодачуа дуккка а кIезигагIа дезийга хьоькадачи а. Укхазара хьаьдоагIа декхар — продукци ший ханнаьха хьагуьлье, из дIаяьха, чаьхьаьккха, дIаоттаяь лоаттае, пох дикагIа пайда эца а надаргга дIаьккхийтIа а езаш йоьа отраслеш сихагIа дегIаьйолаяр.

Дукха балхаш де дезаш да производственин мощностех кхы а дикагIа пайда эцара, оборудованн сеца латтилга кIезидара. Цу гIулакха йаьрхIа болха сменность эффективность дIаьхьелга, бедаьл, комплектовани ю йаьелеш лоаттаелга юкъа-гIулгулга дIадоаккхийла, Iилма даннегIа, хьаьлалаттарийн опытех пайда эцилга Iалаше деза. Из ишта доаллаше а цхьаьолча боахама кургалхой кхьиа наьхьаГа дIаьхо бахача бакъхьхьа хеташ ба, керда капиталовложеньш дIа а ехаш, цу профиьла керда заводаш хьаьл а ган.

Пленумо белгаллор, керда гIирсан хьалдара дош оттаьлар, нагахьа санна чурча торонех эцлуш мел боьла пайда ийца бIьлча мара ийца хургIаш, дIаьна.

Экономика дегIайолаелчара хIанзарча халарча баннхьаьлоьш ца! — вайна хьалха дуккха бехкоткхаме дехкараш кхоачашде деза доагIа. «Хьаьта, — белгаллар новкъостча Л. И. Брежнева, — вайна хьалхашка тIа-тIа чIоагIарIа ший уьг керттерча коастамашта шиъ ханийхьа ресурсаш тIаерзаяь доиш, доархIамегIаьлар белгаллаг хар, нешта аьлча, хьалха боахама керттера хилларга хьежжа проблемаш кьоастарга аргIа оттаеьга, Отраслешка тIоалла средствеш дIаеькъарга сонгIа низаин реализаци, Iилманан техникан торонан тIаерзае ела отраслешта юьхьарчи отраслей юьхьарчи проблемашца, ваччаьхьалхен юьхьарчи боахама юьхьарчи кьаьнтаьш дIаеьхьачуга хасажж.

ДIаолодар кIезигагIа а хулийтаьн ма-могта дуккагIа а сихагIа а найла баргбола хьаьла дола доаьхьоьш хьагучаьхьа хар, моллагIа а декхар кхочашдара буьсоацаш юьхьаьгIар фуд а хайна хьажа хар — ахха пох дагт планировани е хьаьр говзал, дерригIа чуоаодош аьлча боахама хургалга хар. ХIара отрасла, хIара министерства декхар да шоай ьхьокхамаш дикагIа хилийта а гIерташ тарлуча тайпара бухсоцаш хьалхьоахама боалача пайдаца уж ма-могта айхагIа дувза, месстичесгаи ведомственностеи элементаш дIаяьха IегIриаьга, реальаьн общественен хьашташ кьаьнтаьлдар могта чатайпара кхомбеин пайдаегIен долзш гIо делга.

Капитальн гIиллош хьаьлгара лаькье эгIара хьаьрзаяр декхар да низаьш средствашн дуккхаьнахьа дIаоаьржадар дIадаккхар. Уж тIаерзаяе деза мехка эгIара чIоагIарIа эпача продукце тайпаш дуккагIа хилийта гIо дергдола гIиллоош мощносташ сихагIа болх бе йоьлийлитар.

Юртбоахама эпна машиннаш ьхьева доархIаме да производство чаьхйоьлийта IалашдергIола машиннаш дуккагIа арахецара дуккагIа теркам тIабехийнIга — ялат, шекара свекла, коарта, бацьдаьрзш чуоарга, доаьхар кийбадара хIанзара комбайнаш иргетташ, хIаьта ишшта чуийна йьнначуа IеГьхьагIа продукцена обработка эра оборудованн дуккагIа арахецара. Цо торо дурьгьа продукци йоьлга ьнкка кIезигье.

Хьаьйбай боахаме тIа-тIа дуккагIа хоадамбеш дар да доаьхьарш дуккагIа кийбадар — ший дечка цоношн лаьГенаш хьаьр, фуъ платтабаь лоаттабара мотгнигаш хьаьлгар, комбидоаьхарий промышленносте мощносташ сихагIа дегIайолаяр.

Отраслешта юьхьарча ёоккхийча проблемашта юьхьг доагора-энергетически проблемалга доарахIамегIа проблема яь. Гаргарча итт шера, Пленуме белгаЛ ма-дахкхара, мокк доагорацен энергеиен Iалашбара хьаьда доархIам мехкаьлштан газен хургба, эгIара хьаьлца тюменскийн. Вай толамца чаьхььььь хIай мо, реальаьн дуьхьарча Сибиргеге нехарш карархьарен хIаме хьаьхьолца низаьш дегIаолодаедарн комплексин программа хьаьлхара этап. ХIанз вIалла а тIехьа тетта йийн а йоьашш хьаьхьашка оттаьш да IIахора этап чаьхйоьккхийга. Цу боьхонца сийлаьь-йоьккхача вай хаьнарча гIиллоонна ресурсаш, капитальин гIиллоььра торонан тIаерзаяь экономикин гIулакхаш массово-политически гIулакхашца чIоагIарш, комсомолца, кепайоаьзон теркам пуннна тIабахийтар доархIаме да.

Мехка доагора - энергетически баланс доархIаме моттиг дIаолодаш а дIахо йоьлча хана дIаолодаргйолаш а ба 1978 шера 746 мн. тонн боаьхьаргйола кIор. «Промышленността мальх» мехкара сетла дуьхка кхачар шIхтерий доккхача эскара, эгIара хьаьлца нар денаьлерча отряда — шера миллион а аьдукагIа а тоннаш доагор доахача «миллионерийн» — бригаьлашца карагIаьлийна хIама да. Къьстта сиха дегIайоаГаргьа гIердоа хоомнин энергетикеш.

Лоаица, — белгаллар новкъостча Л. И. Брежнева, — ленински меттаца аьлча, вай хьаьлаьлца ерриГа зIи хьаьлоаккхаргйола эланара доаьхьоьш хьаьстадар берригача плановин боахаменен балха хоадам бен бола доархIам болаш да.

Экономика сихагIа дегIайолаяра доархIаме хьал да Iалаьмат лаьца организационнаьсть, дерригача доаьхьошка, боахама ерригача участакшца порядоки дисциплинин — къьхьегаьна лисциплина, технологическн дисциплина, планован лисциплина хьаьар. Партийн, профсоюзна, комсомольскн организеен администрацеца цхьаьа декхарийца я хIара предприяте, хIара коллективе цу гIулакха хилаизз дардоаьнда общественно-политически хьаьа хьаьхьолца. Бохьа дикагIа, эффективнеГа, оьсарегIа бе бесам боагIарбола, дисциплинна тешдерадар лоаррбоаца хьаьл хьаьхьолца. Къьстта бокхо бехьоткхам болаш да хьаьда задани цIена кхоачашъеьлга, производства берригача кулгалхоша планови дисциплина чIоагIа лелаелга.

План — парте экономически политика чаьхььхьара керттера инструмент. Планий доархIам, уж кхоачашдара болх бехьоткхам айбара духьы планаш сбаланснрованн яь, ший ханнаьха кийчьь а уж увтгаеча хана шерра йийца а хилийтаза яргьац. Бакъда дIан чIоагIарIа а закон хинна а дIаэттачуу тIехьагIа цхьа декхар мара дисан — из кхоачашъер, цу тIа а дIолодар тIеЗмагIа долаяш хьаьхьаьш даьгIа долаяш. Балхах хьаьнначун мах бесш материальн поощреенш дIаауьш чIоагIарIа чоте ша деза хьаьдд йоьча номенклатурагIа а боахама договорашца ма-ккхара а продукци доаттаяра декхараш кхоачаш ишшта ду. Массанаьхьа а чIоагIеГе еза боахама балха тIара бокхьонца партийн стиль, перестроьхованнен волокитанен, ца эшшаеь а лаьхе даттача инстанциешка хьайкарцен хьаьмуьш бехьткхам аIатIабдила тIертарцен тарлургйоаца стиль.

Вай ха — советски наьха тIа-тIа керда Iилманнаьш ю хьа. Шерра тIаийнай москвичашца дIаолодаш. Хьаьгьама оьсарле, производства технически боарамн продукце дикалн аййра тIаерзаяь иннинативаеш, керда хьаьдеча гIирсий заказзан ханаь хьаьхьа кхоачашдара йола ленинградий инициатива.

БоагIа а боагIаш хьоаьбалбаьб дикалга комплексин хьаьжара система юьхьйоалаяра тIаберзабаь львовчаний - болх, металла кхомбара — челябинский, хIанз тIехьаьоца предприяте доаш болх беча ростовчаний бар. Дерригача халкъа йовзаш а цкенкисн метод, IIилиьлоьчера Любийна метод, дуккха кхьарарш. ЛоархIаме да дика иннинативаш шерра дIайоаржадар, уж лерригIа а массе оагIорахьара а организационно а планови а, материально-техникеи а Iалашъер. ДикагIа оьпта наьхьа тIа латта духьаленан сихен хьаьдаи аIаяха еза.

Организационность, дисциплина, бехьткхам чIоагIбар дукхагIа дIаьмаьр решенеш дика кийчьярхи ухь хоачашъера тIаьхьоьмаи доаттабарахи гийша да. Из эгIара хьаьлца министерствийн ведомствийн коллегей, Советий исполнительн органий, хIаьта кьаьстта а халкъа тIаьхьоьмаиа гIулакх ди.

Экономикана кулгалдарна гартийн цьмсаьс хьажарах дIаькъеста йинн боаннан да производствана дола деча кхьъеГарна коллективашца шерра дакъа дацар, ма-могта социалистически яхь дегIайолаелгар, цунах хьаьхур, эффективность, по деш дола гIо наьха дуккагIа дIадовзийтар. Вай планий хьеа гуьсоцашца къьъьстта коллективашца, ахьхьаьнцра партийн организацешка кьесташ, хIаьта цудухьа партийнн-политически болх цигахьа дуккагIа тIаберзабаь хиъ беза.

«Юбилейн яхьа кхьъьгарна порывш ритмеи, — аьлар новкъостча Л. И. Брежнева, — дIачIоагIье еза. Тахан селхан баьчуа дикагIа, кхоаьна, тахан баьчуа дикагIа бе болх. Ишшта я тIаьнарча ден доаьзуо. ХIаьта дикагIа яхилга да дикал, эффективность, къьхьегаьна оьсарле аййра тIаДерзар. Аьлха ухьаза да, вай берригача боахама балха дар саина, социалистически декхарий дог.

Пленумо белгаллор ерригача партийн, советски, боахама, профсоюзин, комсомольскн организаеш декхар 1978 шера оттаьй заданеш хIара къьхьегаьча коллективо, районо, городо областа, края, республика кхоачашъь ца Iеш тIехьхоачашъеьлга Iалишдар долга. Пленуме КПСС ЦК Генеральнн секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо Председателна новкъостча Л. И. Брежнева даьха кьамаьлацарна положеньш выводеш кулгал а лувцан теркам тIабахийта безд производства эффективности балха дикалн аййра, хьаьнна экономически потенциалах дикагIа пайда эцара, доархIаме болча болх бе йоьлалийта езача объекташца капитальн вложеньш хьагулъяра, Iилма-техничеьки прогресси производствана интенсификаци яри ма-могта сихдара декхарашца кхоачашдара, къьхьегаьна оьсарле лаьхьара, советски халкъа хьал-торо дIаьхо аййра дуьхьа хIамаш кхомбара режим тIаьгIаьгIа.

КПСС Центральн Комитето хьаьххийкйр вай Дальхен баьхлоьна, колхозхоьа, хьаьлца боахама дерригача доаькъой специалисташа, гIулакхерча наха 1978 шерах тIагIерта къьхьега шу хулийтаргхилараьн КПСС ХХУ сьездо хьалхашка оттадаь исторически декхарашца кхоачашдеча керда толамаш доахаргхилараьн ше тешашш йолга.

1978 шера СССР экономически социальнон дегIайолаяра Паччахьалкхен планех СССР Паччахьалкхен бюджетн дегIаргаш а рьаьа а болаш чIоагIаьлда СССР Лакхехьарча Совета сессе, хIаьта, цу ийийнар, закон а хинна дIаэттад.

1978 шера план — парте ХХУ сьезда решенеш, иттлагIча пятилетка заданеш кхоачашъечара доархIаме звено. Цу тIа оттаьлдй экономика дIаяо дегIаболаеен шуи эффективность лаьхьеш, промышленности юрта боахамн лийбелга, мехка обборона яр яьз чIоагIеГе. Цу тIа а цIаьхьа вахара хьал-торо аййра, Iилма, культура, образованн, бытовой гIулакхаш дегIаен социальнн Iалишон дегIаболаяра лаьрхIа шерра социальнн программа. План — хьаьлгарча саг, цун дегIаяьа материальнн хьаьшташ, духовни дIадехарашца кхоачашдара парте ешйола керда боаьхо.

План кхоачаш а тIехьхоачаш а яра хиланза дарг мел доаш долаш да вайга: нис бола индустрин хIанзара юрта боахамн, Дахьх хозяьлу тоаилар массадолчиа хIамал доаккхарIа хеташ бола башха-дяка нах, йIаьхий Iалиш ресурсаш. Бакъда дIа дика, хьаьгIерта къьхьегаьна, социалистически яхь хьы а шерагIа йоаржас, халкъа рузкъа йоаьхо ца! сходен лесамдархеи деза, организованности дисциплинин айе еза.

ХIанз керттерчар — КПСС ЦК Пленумен СССР Лакхехьарча Совета сессен решенеш хIара комментарийн, хIара сесгаи сага, хIара коллективе, хIара предприяте, хIара кхоачашъера дар хьаьда де дезар, из малагIа хан-юкъа де деза боьхонца белгаллеаГа, гIулакх хьаьхьаьнен дикен йIаьшъ-тIехьдоаккхийга, толаме бола дара аьттуо бола хьаьлаш массанахьь а хьаьхьолийга, тIаийна планаин декхарашн массанахьь а кхоачаш а тIехьхоачаш а дар Iалишдеча.

Цу гIулакха лаьрхIа пайда эца беза ерригача организационни формаех, идейно-политически воздействие ерригача средстваех. Уьхаза боккха доархIам да массови информацен пропагандин средствай. Уж декхарийца я чIоагIга а массе а оагIорахьара а. къьхьгаьн дIаьхетаеньйолча тайпарен къьхьегаьнен хьаьсаьн сийле гучаяка, тIехьечеча дIадолаьдаьш, дикагIйола оьпсу хьинарг хьаллаца, кхоачамбоацарштта ца критика сн уж дIадахара гIо дем, шоай выступленеш тIа яхар чаккдоаккхийга Iалишде.

Советски хьалхо чIоагIа къьаболийо КПСС ЦК декабрьскн Пленумен СССР Лакхехьарча Совета сессен решенеш, КПСС ЦК, ЦК Политбюро, ЦК Генеральнн секретара новкъостча Л. И. Брежнева беш бола болхи дениьскн ерриьнарн чурен политикеи. Миллионий патриотически доIам — парте планаш вахаре кхоачашъера, вай сийлаьь-йоьккха массанахьь Дальхе дIаьхо а хозяьлу-тоаилар, керда-керлачча низех йолаш хьаьрда де мел дезар делга.

(18 декабрера «ПРАВДА»).

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА СЕССЕ

Советски социалистически республикаьн нежаьрашца болча дезаьле Российски Федераци Лакхеьгаьмхоьа коммунизм хьалхара дахьь ма-дегIаяра дахьь юьхьоьхуьш. Городанкарен юртамкарен миллионийн хьаьна хьаьхьегаьмхоьа кхоачаш а тIехьхоачаш а даьл Сийлаьь-боккхача Октябро 60 шу дизарен СССР керда Конституци тийна тIийна хинна декхарийн встречин планашн.

Советски наьха къьхьегаьнен творческеи хьаьнар аййлаьрга хьаьдоаГа ца! декабрьскн (1977 ш.) Пленума решенешца, КПСС ЦК Генеральнн секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо Председателна новкъостча Л. И. Брежнева Пленуме дахьь чаьхьа а чулоацам кIоарга а болча кьамаьлацарна положеньш выводашн. СССР Лакхехьарча Совета сессе материалашца. Уж документаш массанахьь а тIаийнай КПСС ХХУ сьезда исторически сомашн вахаре чаьхьдаьрга бахча программа саннн.

КарагIаьлийнарех чIоагIа докхал лелаш. Юбилейн яхьа хьалхагаьна хьаьнцарн ритмеи дIаьчIоагIье производства эффективности балха дикалн аййра тIехьа хьинарегIа хьоькам доаттабе хийца болаш гулбелгар хьалхо керкарен 21 декабре боккхача Кремлевскн Дворецке хьайийлаьна ийсалагIа хержача РСФСР-ГIалгIаьнчо Лакхехьарча Совета яхьлагIча сессе.

Гийрийна 10 сахьат. Депутаташеи хьаьшшаеи дIаьхьдаь тIоаран тетташ тIаийнар новкъостча Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, Д. Ф. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. Ф. Устинов, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, К. У. Черненко, В. И. Долгих, Я. П. Рябов.

Сессе тIаийнайлар РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо Председателе депутата В. А. Котельникова.

Сессе дIаьхьа дIаьлоацаьна хьал а гIайтта дагалаьлер сессе депутаташ А. Х. Бийдажаниеи А. И. Луковеи.

Депутатташа белгаргаш разьа а болаш чIоагIийр сессе ден новесткен болх бара порядокн.

Сессе ден повесткера деташ:

1. СССР Конституце Октябрь КПСС ЦК Пленумо решенеш (1977 ш.) шера Пленума решенеш ТIара, КПСС ЦК Генеральнн секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиумн Председателна новкъостча Л. И. Брежнева СССР Лакхехьарча Совета яхьлагIча сессе дIаьлоацаьна ворхIаГIча Российски Федераци хьалхьа депутатийн Советий декторех.

2. 1978 шера РСФСР экономически социальнон дегIаболадарна Паччахьалкхен планах.

3. 1978 шерагIа РСФСР Паччахьалкхен бюджетах 1976 шерагIа РСФСР Паччахьалкхен бюджет кхоачашъяьрзн.

4. РСФСР Лакхехьарча суд хаожар.

5. РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо Указаш тIаийнарах.

Ден повесткера хьаьлгарча дезаьле доаьлаьр ший РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо Председателе депутата М. А. Яснова.

Докладе лакхьаьлча кьамаьлаьн даьла депутатийн белгаьлдер, берригача советски наьха саннн, Российски Федераце къьхьегаьмхоьа чIоагIа тегана эйденен берригаьн а разьа бо-дамен СССР Конституце, КПСС ЦК октябрьскн (1977 ш.) Пленумен ба докладаьнн кьамаьлн кхоаьбаьдаь хилар.

ШоллагIча деношка даьла докладе йийр РСФСР Министрий Совета председателе, РСФСР Госплана Председателе, депутата Н. И. Масленникова.

22 декабре РСФСР Лакхехьарча Совета сессе шийй болх дIаьхо берга.

(ТАСС).

«САЛЮТ-6» ЯХА СТАНЦИ: ХЬАЙЙЙЛЛАЧА КОСМОСЕ ЭКИПАЖА БАЬ НИКЪ

НИКЪ БАРА УПРАВЛЕНИЙ Ю ЦЕНТР, 20 декабрь. (ТАСС).

«Салют-6» яхача орбитальнн Iилман станце ишкъ бара проиграмаеи хьежжа 1977 шера 20 декабре космонавташ Ю. В. Романенкон Г. М. Гречкох хьайийлаьна космосе арабаьлар.

Арабаьлар керттера декхар дар переходин отсек йоьча районе станце конструце арахьара элементашкеи цун Iерча стыковочни узлашен бу хьаьлаьн - регулировочнийн инструментех. Экипажо бакъдар станце стыковочни узели кхьйоьла элементаш болх бу-лургIолаш йолга.

Экипажа бакъдар а дир орбитальнн станце ишкъ Iа долчен участкашка. Космосе Iаьрадаьлаш бортинженера Г. М. Гречкоа дIа-ioха кхуьхьа сийрда бог болча телевизионнн камера гIоннца лаьтта Iотийлар станце стыковочни узелех кхьаьст-кьаьстача доаьхьойн сурташ.

Бахьаьн чаьхьаьнначуьн тIехьагIа космонавташца станце ишкъ дIаьхьайлар, боарамагIа даьлечу хиллаца переходин отсека фо чудаьйтар, скафандрашн Iоньлар, чуьа ишкъ ха а йийла станце керттерча помещене чубьлар.

Чоаьлачеча хьаьшшаеи хьайийлаьна космосе цхьа сахьаьт 28 минутн йоьаккхаш экипажо ишшта тешкар экипаж хьайийлаьна космосе арахьара, станце стыковочни узелах арабаьлар. Кема командира Ю. В. Романенкос разграничиравали переходной отсекера тIаьхьожам лоаттабар, бортинженера балха. Г. М. Гречко переходни отсека районе станце тIехьаьнаьтеча, стыковочни узелах а конструце элементашка кхьежжар, электрическн разъемашкара, датчикашкара, лосташ а. Х. Бийдажаниеи А. И. Луковеи.

Депутатташа белгаргаш разьа а болаш чIоагIийр сессе ден новесткен болх бара порядокн.

Сессе ден повесткера деташ:

1. СССР Конституце Октябрь КПСС ЦК Пленумо решенеш (1977 ш.) шера Пленума решенеш ТIара, КПСС ЦК Генеральнн секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиумн Председателна новкъостча Л. И. Брежнева СССР Лакхехьарча Совета яхьлагIча сессе дIаьлоацаьна ворхIаГIча Российски Федераци хьалхьа депутатийн Советий декторех.

2. 1978 шера РСФСР экономически социальнон дегIаболадарна Паччахьалкхен планах.

3. 1978 шерагIа РСФСР Паччахьалкхен бюджетах 1976 шерагIа РСФСР Паччахьалкхен бюджет кхоачашъяьрзн.

4. РСФСР Лакхехьарча суд хаожар.

5. РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо Указаш тIаийнарах.

Ден повесткера хьаьлгарча деташ доаьлаьр ший РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо Председателе депутата М. А. Яснова.

Докладе лакхьаьлча кьамаьлаьн даьла депутатийн белгаьлдер, берригача советски наьха саннн, Российски Федераце къьхьегаьмхоьа чIоагIа тегана эйденен берригаьн а разьа бо-дамен СССР Конституце, КПСС ЦК октябрьскн (1977 ш.) Пленумен ба докладаьнн кьамаьлн кхоаьбаьдаь хилар.

ШоллагIча деношка даьла докладе йийр РСФСР Министрий Совета председателе, РСФСР Госплана Председателе, депутата Н. И. Масленникова.

22 декабре РСФСР Лакхехьарча Совета сессе шийй болх дIаьхо берга.

(ТАСС).

НОВ. ОШАЕВ Т. А. НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР БАХАЧА НАХА БЫТОВОЙ ГIУЛАКХАШ ДАРА МИНИСТРАЛЛА ХЬОЖАВАРХ ДАЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо СОПАМ БУ:

Нов. **Ошаев Тамерлан Алаудинович** Нохч-Гlалгlай АССР бахача наха бытовой гlулакхаш дара министралла хьожав.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный,
1977 шу, 20 декабрь.

НОВ. ИНАРКАЕВ Г. И. НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР БАХАЧА НАХА БЫТОВОЙ ГIУЛАКХАШ ДАРА МИНИСТРА ДЕКХАРЕХ МУКЪАВАЛИЙТАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо СОПАМ БУ:

Нов. **Инаркаев Гехо Инаркаевич** Нохч-Гlалгlай АССР бахача наха бытовой гlулакхаш дара министра декхарех мукъавалийтарна из нешех водаш хьаьрда дувзаьнна.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный,
1977 шу, 20 декабрь.

КХОАНЕ ГАРГАКХУВЛАРАШ

«Юбилейн шу толамех чаьхдаккха» яхача девизэгIа къьхьегача Грозненскн маьхх еча комбинатта коллективо 18 декабре кхоачашъера товарни продукци арахецарен из маьхьала яккхарен шера план. Из хул шера тIаийнача декхарех лаьрхIачуьн итт дIа хьаьлца.

Шу чаьхдаьлаьхьа планагIа лаьрхIачуьн сонгIа ара а хийца маьхьала йоахарьга 350 заар сома маьхьа маьхьа-булочнин заФельнин изделеш.

Къьхьегаьна оьсарле соаькха хинначуьн хьоьх-ме процент лаьхьеннй. Арахецача продукцера лаБоода мах лоБярах производственна хьоьалл 20 заар сом.

Комбината коллективо дар тийна я ший хьинар кхы лаьгIа на долийтаьн кхы а хьаьташ, пятилетка хьалхарча хьаьшера план-ханал хьаьлца кхоачашъергIиндарх.

С. НАЛАЕВ,
Грозненски маьхх еча комбината директор.

* * *

Пятилетка хьалхарча кхьь шера план СССР керда Конституци тIийна шу дуэзна денга кхоачашъера Грозненскн Горзоводскн бурундеттарашца дIадоллаь дика гIулакх чIоагIа раьза хиннча хьаьлвала СССР 50 шу дизарен шерагIа Грозненскн химический завода болхлоош. Шерра социалистически яхь йоаржаьна цхьаьолча цехий, производствах коллективаша дIаяьха толамашца шин шу чаьхдаккхарх рапорташ тел. Товарни продукци арахецара пятилетка хьалхарча шин шера план 20 декабре кхоачашъер Козлов Юрий Павловича кулгалдеча полиэтилен арахецача производства коллективо. Уьх юхеенсачаа аеноцца шин шера заданей сонгIа по арахецаргIа аьх мишлон совгIа сом мах бола тIехдика полиэтилен.

Иштта дика кхы а хьегаш, цехаитта юкъе яьржача социалистически яхьх хьаьлха латташ я Прохоров Николай Ивановичуьн хеташ ба, керда капиталовложеньш дIа а ехаш, цу профиьла керда заводаш хьаьл а ган.

Пленумо белгаллор, керда гIирсан хьалдара дош оттаьлар, нагахьа санна чурча торонех эцлуш мел боьла пайда ийца бIьлча мара ийца хургIаш, дIаьна.

Экономика дегIайолаелчара хIанзарча халарча баннхьаьлоьш ца! — вайна хьалха хьаьхьийгар, дегIаяра дехкарашца, хьаьлда дахаяна дола гIирсан дуккагIа. «Хьаьта, — белгаллар новкъостча Л. И. Брежнева, — вайна хьалхашка тIа-тIа чIоагIарIа ший уьг керттерча коастамашта шиъ ханийхьа ресурсаш тIаерзаяь доиш, доархIамегIаьлар белгаллаг хар, нешта аьлча, хьалха боахама керттера хилларга хьежжа проблемаш кьоастарга аргIа оттаеьга, Отраслешка тIоалла средствеш дIаеькъарга сонгIа низаин реализаци, Iилманан техникан торонан тIаерзае ела отраслешта юьхьарчи отраслей юьхьарчи проблемашца, ваччаьхьалхен юьхьарчи боахама юьхьарчи кьаьнтаьш дIаеьхьачуга хасажж.

ДIаолодар кIезигагIа а хулийтаьн ма-могта дуккагIа а сихагIа а найла баргбола хьаьла дола доаьхьоьш хьагучаьхьа хар, моллагIа а декхар кхочашдара буьсоацаш юьхьаьгIар фуд а хайна хьажа хар — ахха пох дагт планировани е хьаьр говзал, дерригIа чуоаодош аьлча боахама хургалга хар. ХIара отрасла, хIара министерства декхар да шоай ьхьокхамаш дикагIа хилийта а гIерташ тарлуча тайпара бухсоцаш хьалхьоахама боалача пайдаца уж ма-могта айхагIа дувза, месстичесгаи ведомственностеи элементаш дIаяьха IегIриаьга, реальаьн общественен хьашташ кьаьнтаьлдар могта чатайпара кхомбеин пайдаегIен долзш гIо делга.

Капитальн гIиллоош хьаьлгара лаькье эгIара хьаьрзаяр декхар да низаьш средствашн дуккхаьнахьа дIаоаьржадар дIадаккхар. Уж тIаерзаяе деза мехка эгIара чIоагIарIа эпача продукце тайпаш дуккагIа хилийта гIо дергдола гIиллоош мощносташ сихагIа болх бе йоьлийлитар.

Юртбоахама эпна машиннаш ьхьева доархIаме да производство чаьхйоьлийта IалашдергIола машиннаш дуккагIа арахецара дуккагIа теркам тIабехийнIга — ялат, шекара свекла, коарта, бацьдаьрзш чуоарга, доаьхар кийбадара хIанзара комбайнаш иргетташ, хIаьта ишшта чуийна йьнначуа IеГьхьагIа продукцена обработка эра оборудованн дуккагIа арахецара. Цо торо дурьгьа продукци йоьлга ьнкка кIезигье.

Хьаьйбай боахаме тIа-тIа дуккагIа хоадамбеш дар да доаьхьарш дуккагIа кийбадар — ший дечка цоношн лаьГенаш хьаьр, фуъ платтабаь лоаттабара мотгнигаш хьаьлгар, комбидоаьхарий промышленносте мощносташ сихагIа дегIайолаяр.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХ ЦХЬАН КОМПЛЕКСАГІА ЛЕЛАБЕ

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАРА ТІАБЕРЗАБЕ КХЕТАМА БОЛХ

Укх деношка парте Ленинскин райкома идеологически активна собранин хилар. Цяга «КПСС XXV съездех парте Нохч-ГІалгІай обкома V пленумех идеологически болх комплексагІа лелабе безаш хІлларх йоли решшен кхочушъяхьа «КПСС Оркн горкома идейно-политическа хІоа лешаш комплексенго чаккъдахарах» бола КПСС ЦК сочин кхоачашбаре районин партийин организацеена цьаьнгІ хІшка латтача декларехь» яха доклад йир парте районин комитета секретара Ю. В. Мареченкоса.

«КПСС Оркн горкомо идейно-хеттаме балха дешаш комплексенго чаккъдахарах» болча шин соцамца парте Центральнин Комитето идеологически болх комплексенго лелабе беза эьна XXV съездо хьалхяьнка оттадь декхар дІаХо доаишъш дегІадолададьА.

Из декхар а хІьаьа йиттта парте Нохч-ГІалгІай обкома V-ча, парте Грозненски горкома VII-ча, парте Ленинскин райкома IV-ча пленумий решенеш а кхоачаш а еш ройла юхьхьашарна партийин организацеена ца дьаьхье дикка болх чаккъьаьккхаб.

Районе шерра даржаш латт наха коммунистически кхетам ІалаДара тІадерзадаь берригача балха перспективин комплексин планированна егА. Практикан хьалхадоах беррига кхетама болх, цу дьаьме планированни елга а, къаьхьагама коллективаш социально-экономически дегІаккъулвара комплексин уьрсаеча планнашца кхы а айталгІ дувза лезаш хилар. Балха цу формах дика пайда эна хоша я «Красный молот» завода, производственни швейни объединене, буьзама управленене, «Кавказтрансгаз», экспериментально-механически завода, барзъаьш тегаеча тоадеен фабрика, «Грозиефтегеофизика» трестА парторганизацеен. Цар планашца ІІа хоалам болаш белгаДоах укх тайлара лелашш: марксистско - ленинскин мировоззреин хьаар, къаьхьагамхой социальн хьинар айдар, социалистически яьхь лелІайоладар, массовя средствай болх вІаштІехьбаккхар, агитационно-массовя, культурно-просветительсин, спортивнаьчаькъенех болх бар.

Бакъда, йолаш я, районе хІанз а социально-экономически дегІаккъулвара планаш уттаннаш йола предприятеш, организацеш. Царех я «Автоспецоборудование» завода (секретарь нов. Козлов, заместитель нов. Горбаков), № 2 йолча гІишлой материалий комбинат (секретарь нов. Махашов, заместитель нов. Милованов), ВАЗ автоцентра (хинна секретарь нов. Дегиргазов, заместитель нов. Гандолоев), «Транссельхозтехника» транспортин предприяте (секретарь нов. Петраков, заместитель нов. Литвиненко), СПМК-661 (секретарь нов. Анисимов, заместитель нов. Никитин) коллективаш.

Нийса хургдан цу тайлара дика хуоламан еррігача коллективашка хинна аьна. Йолча парторганизацеена агитаторий политинформаторий декхарах кхоачашделлера тІалеК кхиметтел юкъера образованин йоаьшаьна яха, цар дешнарн инструктораш сеГен лохача боарме леладу, уж хаддаЙна болх бен хуьлу ІалашІаз. Из йиттта хургдан, нагахьа саина партбюроца цу тІулакка боагІаш бола тІаьюьжам лоаттаборг, идеологе дешнитта болча секретарий эьна мостетелашца цу деша дерзІІІа йовкхо йоге.

Уьх денарг шера, 32515 саг ну а лоаЙаш, болх бен я 1075 кхулоен семинарш. Цуьнгахьа:

ТАХАН – ЭНЕРГЕТИКА ДИ

БАЬЧЧА ВАСКЕТАШ КХОАЧАШДЕШ

ГОЭЛРО — адамлен историе чухь эттара хьалхара, 1920 шера декабрь бетта Советий VII-ча Еррига-россійскі съездо ТІаийца хьалха боахан дегІа боалабара цаІ йоха паччахьалхен-план я. Парте шоллагІа программа я вьнаш цох В. И. Ленина.

Берригача мехка шерра электрификаци елга В. И. Ленина даьха васкетех керттерчарех цаІ да. Из ба коммунизма материально - техническе база хьалъаьрга боба ниКъ.

Советий Мехка электрификаци е дІаІоалаелар вай 12 эзар киловаттагера. Иллаг низ болу дар ер 1920—1921 шерашка РСФСР-е хинна еррига электростанцеш.

«12 эзар киловатт, — яьлад В. И. Ленина, — доккхаг де йиш йолаш юхьег ма. Хетаргахь, американскі, германскі и шведскі электрификаци йоаьлаш йола доаьзол дельарг саг цох ведя а дуттаг. Бакъвал ялха вел бух соцпчча хана белара».

ГОЭЛРО ленинскі план ларна хьалхара кхоачаийнг. Цох бокхка пайда бьаьлар соцпалистическе экономика дегІайоаладаеча, мехка халкъ боахам техническе эргабьаькка тоьбеча:

СССР электроэнергетикеа мишта дегІанхьал хьалхенх ухь цифранца 1921 шера, е ГОЭЛРО план тІаийца шу дальна, мехка ниьлаьнгІ ялха киловатт - сахьат электроэнергеІа. Тахан из миссел электроэнергі мехка электростанцеша йоаьлаьнгІ ялха сахьат. Хочч-ГІаллайчено — шин бетта, шин беттан ах беттан. Цхьан хана тамашийна хІама санна доорхІаш хинна болхоь ГЭС йІалла а тара ер Днепр тІеи Волга тІеи, Ангара тІеи Енисеи тІеи хьалъаьлча ина болча электростанцешца. Тоьм чакхбаьнначчч тІехьаГа. чакхъьхьал дай-мехка энергетика техническе боарам лакхбаран эффективность аьвзар тІаеъаьнь керттера мероприятеш. Нагахь хана 1940 шера электростанцеша 10 мин. киловатт яьккхаеле, 1964 шера советскі электроэнергетика 100 миллион киловатт яьккхар, ХІьаьта 1975 шера цхьаьъка производственни мул бьаьккхар — триллион киловатт-сахьат электроэнергі а боаккхаш.

ИтІаллІга пятилетке лард йоллаш лаг мехка энергетически потенциал гидроэнерген, атомни доагоров, мьаьл дарГІа болча йІаьсо пайда эшара чотагІа. 1971—1975 шерашка атомни электростанцеша яьккхар 4 млн. киловатт. Цох кагІча оагІоарьаьх-доккхий жуп цамаш хинна атомни энергетика структуре.

Атомни энергетика дегІайоаладеча керда хІама киловаргокарш юкъедоаладаран, цо торо ду ядерни доагора дуьхьа гІа кхомбе. Цу гайнара хьалхара дуккха киловатт ваьн бо да опытно - промышленни реактор 1973 шера денз Шевченковскі атомни электростанцие болх беш ба.

Бакъда советскі гидроэнергетика керрера ворхІ серан латт аьлча, из латт хІаранг 100 эзар а кхы дуккагІа а киловатт низ болча 60 гидроэлектростанцеш. 1977 шу йІаьлаьнца хІаранг 1 миллион а кхы дуккагІа а киловатт низ болча 11 ГЭС-е яр вай ерригача гидроэнергетическе мощностах 28 процент яр. ТІа-ГІа ина хьалхагІа болча гидроагрегаташ уьттаьв мехка гидроэлектростанцешка. Масала, царех эттара йоккхагІа яр Красноярскі ГЭС-е оттаяьй.

Советскі гидроэнергетика белгалло серан латт аьлча, из латт кІиг тІа гидроэлектростанцей кхоаьлаьн хьалхе: Хьалъяй Днепровскі, Нивскі, Вуоскінскі, Серебрянскі, Сванскі - Раздинскі, Крамскі санна йолу ГЭС-ий. Кегаьлаьн Чакхъьяьнкха йоаьлаш латт гидроэлектростанцей Іалаьмате йоккха Волжско-Камскі каскад.

Гидроэнергетике эттара йоккхагІа я Саяно-Шушенскі ГЭС, 640 эзар киловатт низ бола цун хьалхара ГЭС-ашца уьк пятилетке болх бе йоаьлургьа. Хьалъяй йоаьхарьа Ингурскі, Колымскі, Нижне-Камскі, Чебоксарскі- а кхы йолча а ГЭС-ий керда агрегаташ. Болх бе йоаьлургьа Москвана гаьна йоаьшаш хьалъеш йола Загорскі электростанцеш. Дукха ца гоаш хьалъе йоаьлаергьа Ангара тІера Богучанскі, Вагиш тІера Рогунскі, Амурах хьалхетача Бурее тІара Бурейскі, Пирин тІара Кремиковскі, Иртыша тІара Шульбинскі санна йола йоккхий гидроэлектростанцеш.

ДІаІо деш да мехка цаІ йола энергетическе системе йІаьшІгІ-йолаеларга балхаш.

Юртаьнаш электрификаци яра йоккха программе кхоачаьшьеш латт. Нагахьа санна 1960 шера юртаьнкарга электроьлиеш йоаьхал 734 эзар километр мара йиннаьнг, 1977 шу дІаьдоалаьцу из 3,3 миллион километр хьалар.

ТІаккха мишта дегІаьхай. ХІаьта аьлча а ух Нохч-ГІалгІайчено — шин бетта, шин беттан ах беттан. Цхьан хана тамашийна хІама санна доорхІаш хинна болхоь ГЭС йІалла а тара ер Днепр тІеи Волга тІеи, Ангара тІеи Енисеи тІеи хьалъаьлча ина болча электростанцешца. Тоьм чакхбаьнначчч тІехьаГа. чакхъьхьал дай-мехка энергетика технически боарам лакхбаран эффективность аьвзар тІаеъаьнь керттера мероприятеш. Нагахьа хана 1940 шера электростанцеша 10 мин. киловатт яьккхаеле, 1964 шера советскі электроэнергетика 100 миллион киловатт яьккхар, ХІьаьта 1975 шера цхьаьъка производственни мул бьаьккхар — триллион киловатт-сахьат электроэнергі а боаккхаш.

ИтІаллІга пятилетке лард йоллаш лаг мехка энергетически потенциал гидроэнерген, атомни доагоров, мьаьл дарГІа болча йІаьсо пайда эшара цо чотагІа. 1971—1975 шерашка атомни электростанцеша яьккхар 4 млн. киловатт. Цох кагІча оагІоарьаьх-доккхий жуп цамаш хинна атомни энергетика структуре.

Атомни энергетика дегІайоаладеча керда хІама киловаргокарш юкъедоаладаран, цо торо ду ядерни доагора дуьхьа гІа кхомбе. Цу гайнара хьалхара дуккха киловатт ваьн бо да опытно - промышленни реактор 1973 шера денз Шевченковскі атомни электростанцие болх беш ба.

Бакъда советскі гидроэнергетика керрера ворхІ серан латт аьлча, из латт хІаранг 100 эзар а кхы дуккагІа а киловатт низ болча 60 гидроэлектростанцеш. 1977 шу йІаьлаьнца хІаранг 1 миллион а кхы дуккагІа а киловатт низ болча 11 ГЭС-е яр вай ерригача гидроэнергетическе мощностах 28 процент яр. ТІа-ГІа ина хьалхагІа болча гидроагрегаташ уьттаьв мехка гидроэлектростанцешка. Масала, царех эттара йоккхагІа яр Красноярскі ГЭС-е оттаяьй.

Советскі гидроэнергетика белгалло серан латт аьлча, из латт кІиг тІа гидроэлектростанцей кхоаьлаьн хьалхе: Хьалъяй Днепровскі, Нивскі, Вуоскінскі, Серебрянскі, Сванскі - Раздинскі, Крамскі санна йолу ГЭС-ий. Кегаьлаьн

МАЛХБУЗЕХЬАРЧА ЭЛЕКТРОСЕТИЙ 40 ШУ ДИЗАД

Электричество — къаьъгаьмерен бытерен вай тешаме гІоича. Электроэнергех шерра пайда эш ІІеноцкіна, уЛицашка, промышленни помещенеш, клубашка, культура ЦІнтІ-ашка, большнашка, библиотекашка, школашка, хьыча учреждеенашка.

Электроэнергие горолашца а юртаьнца а даьчча ялаха быта электрическуьъ культура. Производстве къаьъгаьмаш хьалаш тоьлу, къаьъгаьмаш овсарле, продукце дилал лаккъю. Балка тІа кхерам да хилийтара аьттув болаш шаГІа доца хьалашийсу.

Города Грозные промышленности республикерга юрта боаьлаеш потребителашца гІулакх дара 1937 шера декабре хьаьяй. Малхбузьаьрга электрическін сеташ (ЗЭС).

Керттера диспетчерскі пульт Малхбуьъхьарга электрическін сетий лард тІа я. Таханарга сеиен болча я ийашІІІгІнгкіа диспетчерскін служба инженер Голянок Анна Ильинична. Уьхьаьа, электричесче, оттийй Анна Ивановича Малхбуьъхьарча электрическін сеташа чуоаьвча зовера, еррігача подстанцейн электропередача линейн бадха режим белгалье йиш хулийташ йола аппаратура.

ХІаннза хоам хьаьчаб «Русс-Мартан» яьхача подстанцера. Рашета гІолла электрическін сетий Урус Мартановскін рейона оперативно - выездной бригада (ОВБ) хьа я йийче, распоряжеин ду цо электричество дІаьоха екьача сеташкара телка моттигашийсьара къаьъгаьла. Распоряжеин сеиза кхоаьвнипьгерйоллан я, ІІаьта, баьхдар аьлча, из кхоачашьеча даьхьа доацаргда 13 конвІІча цера ЗЭС-е болх беш волча электромонтера Давлетукаев Іусмана. «1973-чен 1974-чен шерашка лелаьйча социалистическе яьхе котаьвнначоа» «За трудовую доблесть» яьха медель еннай, 9-ча пятилетка ударник ва я. Анна Ильинична Распоряжеин кхоачаш диспетчерскіе журнала ТІа дІаьлъьь а ялалехьа хоам кхаьчар «Петропавловскіна» яьхча подстанцера. Цига хьожаш по электрическін сетий Грозненскін района ОВБ. «Петропавловская» яьхча подстанце электрическін сетий схема юха боаьрам ТІа йоаьлаьнчу тІехьаГа ОВБ электромонтера Иерилов Таус Мингалиович раце чу ІІолла ЗЭС-а дежурин инженера хоам берга» ву хьаьхьехьа.

Электрическін сетий объем дуккхалла йоккхагІа хиларца цхьана, хаддаьна дІаьдех дІаьхенаш йола электроэнергіг ваьнгІа хулгеп вай республикера потребителаш электроэнергіг хаддаьна Іалашбелгеп. Геттара дика кхетаьдеш да, уж декдарш йола кхоачаш дулургьарашца чІоаьгІа І квалифицированнин энергетикіг кадрашца мара йоаьдІа. Цхьа ту тайнара кадрашца йоаьлаьнгІ. Масала, вІашаІІІгІнгкіа диспетчерскіе служба дежурин инженера Голянок Анна Ильинична, релейнін заштиа служба инженер Мордасов Степан Семенович.

Хьаьдча хьаьшшка болх бе безнин. Іаламо тІаьуттаьчча хаьоначитта дуьхьала аьтта безаш хуьл энергетикеи, нетвоаьхкхаьш да цаьо кьоьпхачіи дукха дезача гІулаьхха мутІаьха кІаьрга. ТІехь - ТІехьа дуккагІа хуьл предприятешцкара ударникашца производства поваторанца. Цаьрга кьоьпе — Гривощенко Николай Федорович — оперативно-диспетчерскіе служба начальник. Ященко Иван Иванович — линей службе электромонтер. Рыжков Александр Митрофанович — дежурни инженер. Колеменко Павел Макарович, подстанцей службе электромонтер. Москаленко Юрий Михайлович — бувзама службе электромонтер, Теперуаксен Саид Теперуаксович — Ахьой - Мартановскін участка электромонтер, кхьбарашца.

КПСС XXV съезло оттаьй программа кхоачаш а ешаьй. ЗЭС-а коллективо ІІаьра деина лаьхлу кхаььгаьма чьинар. Уьхь шера ЗЭС-е электрическін энергіг дІаьхенара плян 100,3 процент юкъаьнаьшІ, капитальни ремонтга плян — 110 процент, кердача техникана 4 мероприяти юкъаьйьхьал 4 эзар сома экономически эффект в йолаш, планагІа юрта боаьхаман кхьча предприятеш 25 эзар сома мьаьа де дезаш хинна новкъостад 33 эзар сома мьаьа дьаьд.

В. ПЕТРОВ,
ЗЭС-а ПТО новкъостІаьлда инженер.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьтехьа) оперативно-диспетчерскіе служба начальник Н. Кривошапко, цу служба дежурни инженер А. Рыжков.

А. САВИНКОВА сурт.

ОПЫТА НОВКЪОСТАЛЦА

Толамца чаьхдоаькхаш латт итІаллІга пятилетке пайда ІІу Шелковской района «Красный пахарь» колхоза хьайбаш деллаеравна. Иштта, социалистически декхарадаьр шера 1370 тонн йоккх еаьаш хинначу цхьаьтта бетта 1484 тонн шура ехкий дар паччахьалхенга. Из я соавка ехка хинначу дукха хІама па ешаш бо тоьм дукхагІа.

Из толам баккха хьаьстта доккха новкъостал дир Закрева Лейлас кулгаллеча комсомольско-молодежной звенос. Цу-вах къаьстта дуьнца безам ба.

Соавка шу доллаеш хьалхар из коллектив. Цу хинна, кьоьнах кьаьлен доахан сьеста а деш, керда ІІулаш, вІашаІІІгІнгкіа хан. Звенона делар кьона хьайбаш.

Балха юкъе моллагІа керда гІулакх доаьладеш хІама, цунах ІІаьрсаш ца тешаш а йаз ниКъ. Иштта дар цу боаламе а. Керда звено вІашаІІІгІнгкіа пайда бергилараьх тешаьар дуьхьа бола хьаьла доаькхаш, кьаьбола спеціалисташ. Царна хетар бакъдар дуьхьа санна, хьалхашка лаьтта декларащ лерттІа кхоачаьде вІашаІІІгІнгкіа доллаеш кьоьнах коллективе юхьььца. Бехьан даР — доахан машиний поокъостаца дестІара юкъедоаладар. Иштта а балха йоккха опыт йоаьдачу доаькхий, кердача хьисане доахан дегІа доаладиеча, шоай инженер бола тешам баьра, цу баьхьа, гонаьа ца ІІаьрсаш. Из баьхьан доаьш доХьелар йоаькхха шура.

Вай обществе каст-каста хуьлаьна гайнара, цу хинна кьоьнарна поокъостаца оаьзаІІІгІнгкіа энергетикий кадрашца мара йоаьдІа. Цхьа ту тайнара кадрашца йолаш я. Масала, вІашаІІІгІнгкіа диспетчерсеи служба дежурни инженера Голянок Анна Ильинична, релейнін заштиа служба инженер Мордасов Степан Семенович.

Хьаьдча хьаьшшка болх бе безнин. Іаламо тІаьуттаьчча хаьоначитта дуьхьала аьтта безаш хуьл энергетикеи, нетвоаьхкхаьш да цаьо кьоьпхачіи дукха дезача гІулаьхха мутІаьха кІаьрга. ТІехь - ТІехьа дуккагІа хуьл предприятешцкара ударникашца производства поваторанца. Цаьрга кьоьпе — Гривощенко Николай Федорович — оперативно-диспетчерскіе служба начальник. Ященко Иван Иванович — линей службе электромонтер. Рыжков Александр Митрофанович — дежурни инженер. Колеменко Павел Макарович, подстанцей службе электромонтер. Москаленко Юрий Михайлович — бувзама службе электромонтер, Теперуаксен Саид Теперуаксович — Ахьой - Мартановскін участка электромонтер, кхьбарашца.

КПСС XXV съезло оттаьй программа кхоачаш а ешаьй. ЗЭС-а коллективо ІІаьра деина лаьхлу кхаььгаьма чьинар. Уьхь шера ЗЭС-е электрическін энергіг дІаьхенара плян 100,3 процент юкъаьнаьшІ, капитальни ремонтга плян — 110 процент, кердача техникана 4 мероприяти юкъаьйьхьал 4 эзар сома экономически эффект в йолаш, планагІа юрта боаьхаман кхьча предприятеш 25 эзар сома мьаьа де дезаш хинна новкъостад 33 эзар сома мьаьа дьаьд.

В. ПЕТРОВ,
ЗЭС-а ПТО новкъостІаьлда инженер.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьтехьа) оперативно-диспетчерскіе служба начальник Н. Кривошапко, цу служба дежурни инженер А. Рыжков.

А. САВИНКОВА сурт.

ДЕГА ДЕЗАШ ДУГІУЛАКХ

Шин-кхаь беро Сиплахь-боккхача Дай-мехка ІІемаргоа дола ІІІлеш дьаьхачі тІехьаГа трибуна тІа яьлар лаьхха, дьаьхачу дегІара цхьа йийнг. Лаьхха ойлаьзь ялхи зна а деина, сецар из. Дикка ха юкъеьлар цунна дІаХоза дешаш дагІа па доагІаш. Бакъда ІІо юкъаГІаьшІна йІаьлаьнгІ. Цу хинна шийна диделена хьаьдІа ІІаьрсаш из. Залг нуьнга лаьдуьГІаш бола дешархой беда а ІІаргаш е а балабелар. Из шийна па доагІаш санна кхы чотаьхьа ялалаш йийнг. Цхьабаргаша «Іоькхха ІІера», йоаьхь, чІоаьгІа ІІІоГІа а детташ, воккхар шокарг еттар. Цу хинна шийна диделена хьаьдІа ІІаьрсаш дагІа а деха, ше доладаьлла йолчи даьккхар по. Сайнар ІІаргаш, сатем эттар зале. Иннг ялла аьмна яьлча. ІаьлийІаргаша чІоаьгІа а ІІоаргаш техкар, хьаьстина а па техача тайнара. Из дар цу йийнг йолчи этиц даккхар белгалдоаькхаш. Цу дийнаьхь деиз йолг этиц ала хоаш, оаз хоза йола деШархо хиларх ІІаргаш дІаийаьр ІІхьалгІа классера Митина Майн.

Из дар фашистскі Германи Советскі Эскаро эшаьь котаьр яьккхача хьаьларгьа шерашка.

Цу ІІийнаьхь деиз школа хуьдожественни самодеятельностга юкъе хьаьлаьна дьаьхь доаьшш дийнна ІІаьрсаш Майн. Ше ІІаьхо бергболь ваьхьа яьнк, жеран яр из 10-класс дистеньккхача хана. Цун дегІ лийкар цаІ дар — ялла дІаьна йийнг йолча, искусствана бузаьбеннача белгаьа ІІолгІа. Из цун дуьхьа га са оаьзар хоза концертаьа ІІІкхьа баьккхарца.

ХІаьта а моаьй коллективе балха ялар аьнна из йийнг йолчи ІІІаьнгІ «Вайнах» ялаьа ансамбля ІІІаьрсаш. ШоаІ культурин вахаре доаьрхІаме хІама хуьлаьна массаш з юкъеьо. ДІаьдаьхьа шера Нохч-ГІалгІайчен деГІаьнгІ ялаьхьеьгІ хуьдожественни самодеятельностга Еррига-союзин фестиваьл йолча городе Сочи йоаьш цунна яьхар Митина Маина Александровна.

Самодеятельни искусствах ІІаьккха да кьаьстан ше хьайбаьдІ (БарабГІаьгІ) шу да из Гроозниера трамвайно-троллейбусни управление клуба заведующи йолаш, ше хьоьа ниьнкъах дика доаьрхІаьнар из. «Сона фу дуьлургьа гина, сенна бо да со. Со фу хургьа Москвера, Ленинградера, Киевера, хьаьчА боккхийча, культура лаьхьа йолча горозашкара баьхьача искусства говзаьчашта юхе. Хьаьхочун лоаьм мисеел лаьхьа-м мА бий ер, хьаькьалаьх-м хІама дац аргда сох цар из йийнг ІІІаьнгІ дьаьхьачаьх». Иштта ши-шийна уйлаш йоГа Маина Александровна. ХІаьнз ІІу гІулакх кийчІуш да тхо.

Дукха ха йоаьшш Митинаьнга еннай Нохч-ГІалгІай АССР культура заслуженни болхо яьа ІІІе.

Маина Александровнаьс шиЙ еррига нахар хетаьлаьь самодеятельни искусствана, къаьхьгамхой культура лаьхьара.

Ю. ЮСУПОВ.

КАРАГІДАЬННАРАШИ ДЕ ЛЕРХІАРАШИ

Доккхеен бехкоТхаьмен дежаьрашш оттадаьй вай мехка юрта боаьхама болхоошта хьалхашка КПСС XXV съезло. Уьш кхоачашдара еррига шоай уйла ІІІаьхийтІа, йола торонца оаьрдагІаььхьа ТьаьбоаГІа мехка беррига къаьъгаьмхой а санна, тІа боахама болхой. Сийлахь-боккхача Октябрь 60 шу ІІІаьнга ІІІеина тоьлаьнгІ ваьккхаьгІ дуьхьа яьрхьа хІинчча яьхьа юкъе а баьхь, къаьстта ІІІаьнга чаьхдоаькхаш тІа боахама хьайбаьдІ ІІаьнгІ ІІІаьнгІ ІІІаьнгІ І

Доазол дехьара

ЧЕХОСЛОВАКИ. Сийлахь-бокккуча Октября 60 шу дизара пІи ешай город Трши-нецерча металлургическия комбината къьхьегамхоша лоаелца хана капитальни ремонт чаккъьккъкъа № 4 йолча домна.

Металлургашен смежни предприятей болкхошен толаме кхочашдиз шоай социалистически доклараш — 115 дийнаьла лаьрхІа хинна болх 99 дийнаьла чаккъбьккъ.

СУРТА ТІА: монтажни базхаш чаккхоаилан латтача хана.

ЧТК—ТАСС сурт.

Африкански «Коррида»

Чаараш тІа дехка шоай тайпара суртани кораллаз дуьхьа ха йоаннаш Трансен лоамашкара, африкански континента къьлбеьнсера. Ширача замалахьарча художникиз парех цхьаьнгеза хьаьхьехал чаРаьлаг лара сурт. Тенгача анТилопай Іуг ккхалаь шув йистерча лаКкача чхара тІа дьыккхоа чаРаьхьша. Цхьаьн чаРаьхь пІаша понкьосталца Іеха а еш цуьн йистте хьаТІаЙоалаюр уж, хІаьта Іоа кІал Іадсаьккъаш а кийчІаь оаккарошта кІийлсеца тайша багІа ворж чаРаьхьш. «Жен Африк» яхача журнало яззу, по бокъонца ше ма-ярра дагайоаХийг испанськи коррида, яхьш.

Журнало белгалдоаккх, Африка къьлбехьа массвза а Іилмахоша чІоаттІа теркам тІаБохийтташ хинна хилар. Шерра йоаззаш, масала, Африке юхьхьинна ,баьхьана ньъа вахара хьаКъехьа Іилманна маьхера сведенеш кІеннга па енна Трансвалерча Окангийн Катски провинцерча Монтаньюн хьаГІаранкарга «ІІехьЬарча кхеран замалахьара» стоийкин. ЧхаРаш тІа ньъа живописа пеледарШта юхьх сий дола моттиг дІаЛоацн Наийберча Брандерберг яхача лоамарча цхьан хьаГІаг чура 60-на цеРашка аБбата Брейсма коразДьъка кхьаьсег тІайоалаш долча сурто. Цу тІа йиллача кхалсаг археологаш пеІебьхьаш туй баСкІийй боЬаЛо, зиза бе я доллаьнн кхостабьъа цхьарса саттаро.

Цу районера къьнбасеЬен оаГІорахьа да Подвлло яха чаарий лоамаш. Лаккача хенй хьу тІайола я моттиг езаенЙй ЙитаЛоаШта. зебрашта, жирафашта 7—9 ззар шу, хьаЛатІгІа бушменски святаЛиша хинай уклаза. Дагарьъ варгооалаш дукка я ширача замалахьарча художникашца чхаРаш тІа сурташ дийжа антилопаш-орисаш, гненоаш ЖІалеп, маймаЛаш. Ширача замалахьара говзанчаш баЬхьан зоаЛаш ІилмахоЙ ІаШТІехьоаЛ цхьан хана-замалахьъ малагІгІа моттигашка малагІа оаккарийг лийнаЬ ха. Масала, Подвлло цхьан хьаГІарча дийккача сурташ тІара носорогаш нйиз дІаЬьЬьаш дукка ха я, цхьаБакъда ширача замалахьарча художникиз кулгий йІоаХкан дагайоаХийгача кхеран тІа йиллача сурташ тІа-м йисай уж.

Ю. БАЛАКИН, (ТАСС).

Шоай мехка а доазонел аракъа а чІоаттІа йоззаш я «Коло» яха югославськи вокальнохьалхара ансамбль. Цуьн репертуаре Югославе талхьа творчестве хьаЛоккъаш дола итташ ЬІлеШн хьалхараш да.

ТАНЮР — ТАСС сурт.

ВАЙ ЛОАЛАХОЙ БОЛЧА — ДЕГА ДЕЗАДАЛАРАХ

Куртатский юрта Совета халкъ депутатий исполкомо председателла Гаджабошев Муьчмалана цуьн йоккха йоаццаш ЙІ ешнаш. Цу йоккъе паха хьаеллача пІаПаро берий ІІарах хьалъюз кабинет.

— Школера занятеш йистеЬнаЬй. Уклаза делла йоаЬ из, — Гаджабошев Гаджабошева. ДІаЬрахьежача портфелашТІоРмагаш бе а доаЬжаш цІаБолЬзаш лаТТ хьаЬкашан ЙІийгаш.

— Хиржархой наказазгІа хьалъ ккх е кхоаЬ віаштЬрЬъ юхьера школа, — доккхал деш йоаХ Мухьмада.

Тха депутаташ наьа юкъе бе.ла балха шоаш кхобеш бан. ЦаРех дукхагІбарий дика агитаторашан политинформаторашца ба. Цар агитационно-массови балха юкъе керттера моттиг дІаЬоаш СССР коаЬнаЬ Конституце, КПСС ЦК Генеральин секретара, СССР Лакхехьаьчча Совета ПрезидиумА Председателла Л. И. Брежнева СССР Лакхехьаьчча Совета аргІаН йоаЬЬча ворхІлаеГІча сесс.ЬЬа доклаЬо.

Ишшта пар дукха кхаьькет кхаььегамхой культура боарам дехобш Бахьна пахта юкъе художественни литература кердадарех шоаш беседаш ешаГІаторашца массанеца деша могаЛар Кхьлбседа Кавказе Совет.ски Іаьллаз оттаРахи ч!оаГІ, дарахи дуьна ЧаХкиев Сайда «Бертий бийсаШ» яха ро.ман. Дукха ха кІаьеЬЬа кхай ІІарча стаНо, ферма, юкъерча школе а романах шоашта хьаЬар дуьна баьлар.

Юрта Совета предсоЬателца дага а бЬаьна фельдшера ДІ.ТатаЬ Тарева Марина, библиотекарша ГаЬзаова Зарнмат, Таласова Ольгас, болхлоо Гамазова Галетас кхиккаш ІІ.ІІ.ЛенинаН конференци чаХкъьккхА лаьхЛар Куртате. Цига хьошалІгІа вийЛар романа лаТтор — С. ЧаХкиев. Ишшта цига даьхьа лоаЬаш хилар Нохч-ГІаалгІай АССР йоЬзонхой Совоза бехкТохаме секретаНь М.-С. Плиева Нохч-ГІаалгІай пачхьалхЬЬен университета доцент, филологически Іилмай кандидат И. Дажиллгоаи. Беррагаи чІоаГІа рЬьЬа болаН чаХьЬьЬар конференци.

Дукха ха йоаннаш ТІаийцаЬа кердана Конституце тІа «Социалистически Дай-мохк лорабар» яха корта ба. Дукха уйла йир Куртатерча агитаторашца тІема-патриотически темаш ма-хулла сахьсрдамеГІа сайре чаХхьккхара. Юхьера а кхаь поозала віаштаІхьетаЬра хетаНь е лаьрхІар из.

Цига тІема ветеранаша, коммунисташа В. Б. Сороковосн Т. Т. Сазоновсеи дог.тохалолийташ дийнар лоаман моттиг кІаЙгаварейнашца лаьттаза тІемаех, коллективашца хьалхарча шерех, Коммунистически партеи Совосски пачхьалхЬЬен ГІоробышенча деятелей С. М. Кировен Г. К. Орджоникидзен баахах. Сийлахь-бокхказа Дай-мехка тІема заЬаза тІемеш бІоонеш эосарашен гоЬтача кЬоначчалахи турпалаЬч, ноШалхи доттаГІалахи дийнар Архонка ялача юрта лаЬкъа Совоеский Союза Турнала А. А. Макоева. Ленина пІерагІча колхоза партийни организацне секретара С. А. Бацтенна гуобенашта дийнар колхозхой кхьаьгегама ГІулаккех, пятилетка заЬанеш кхоачашъеча фронтовикашца хІаРане лоаЬада даахьх, юрта боЬзам дегІаЬарах. ТІемен политически кийчон отличница. Советски Эскаре ГІулаьхх а заЬ ІІІиненча комсомольска Йиллена Ахьмада дийнар бІухой доттаГІалах, партеи правительстван Дай-мохк лорабара еча йоЬкхоНах. ХІаьЬта эскаре ГІулаьх де тІаийЬЬена комсомольска ТаЬнен Руслана ГІулаьх де кійбеЬтача ший новьЬьсгІай пІерагІа Дальенна мутІаЬхь хила дуь бозр. Цуьл ГІаьлгІаЬ ах бейна ялалла лаьттар культура ЬорхІа сакъерлаш. Иллеп доахапн хаЛка буьаЬнн бар кагрйхой. Художественни самодеятельность программа юкъе ер вежарашца болча республикан ВажІаЬ ГІулаьхх йоаЬонхой поэтийн произведенеш.

Художественни самодеятельность выступленеи е кийчьЬар ЬхьЬархо, агитатор Хосроева Елизавета Петровна яр.

Гаджабошева со ваьхьаоаккхаш, кхаьЬ боад кхоаЬабеннабар, Сейрда доагар школа кораш. Кхьаьсгарна ди йистедьЬьча юртара кагирхой деша хайшаЬаг. Тхо хьалоаГІаш агитаторгІ дикача ГІулаьхех кхы а цхьа хІама дийнар Гаджабошева. БархІ класс ма-ЬьькхинТе а цхьаБолча дашо ялш деша ГІулаьхьгІа цІаГІа ютар шоай йиЬнгаш. Дашша-поаннаша ешхиннача беседашка гучаоаЬлар сайрийнара школа гаЬя хилаЬ рах цар из деш хилар. Из баьхьар, массеех километра дІаньЬжа ула ГІулаьх. Цудуьла бокъта ньъа хьартирашца школа фаьнлаш хьаелла оттаГІар. Уж хьайийлар райпотребсоюза болхлочуи Гаджабошев Баширеи колхозочуи Чахкиева Хаджатен цІеношкІ. Цуьл тІеЬьаГІа беседаш е баьлар дешархошцен дашша-поаннашцен, наьха лоархІаца бола боккхий нах болча бахар. Шоа-р дукхагІа да де.лорХІар. Из паРна карагІаЬрда аьЬна хет, хІаЬа дьЬча беррига боЬ ньъа юкъе ер ньъаЬна а цар бе лерхІийдаь.

В. НАЩАНСКИЙ, Къьлбаседа-ХІирий АССР-н Прогородни районе «Ленина байрах» яхача газета корреспондент.

Машарен цхьана ГІулаккхаш леладареи дуьхьа

ЛОАЛАХОША ДИКА ГІУЛАКХАШ ЛЕЛАДАРА ДОЛА МАСАЛ

Дукха ха йоаннаш а ІІехьа кІеннга йоЬвзаш хиннача Сейдишкер яхача поселке кердА ВАХАР дІаЛоаЬеннад сийрла бесаш долча турецки металлургге гигант — Советски Союзо экономически техниеский новкъостал а деш хьалъь алюминиеьн комбинат цІа хьалъьэттачуа ІІехьаГІа.

Лоаккаш долча Анатолера юкейнса ухрале а яьккха, теккартий АтагІа кхьаьгр тхо, цуьл ІІехьаГІа дукха ха ялалелъа тха бІаьрг кхийтар лоа тІаулаьча Торосски лоамашта хьалхашка шерра яьржа уллаца Сейдишкерски металлургически комбинатах.

Предприяте ІІачуодача метте лаьхха латт Турецки республикА хьаьЬа Кемаль АТаторка — Советски Союзаца Турце доттаГІалан цхьана ГІулаьхьаш лелаДаРи Подвлло яха чаарий лоамаш. Лаккача хенй хьу тІайола из моттиг езаенЙй ЙитаЛоаШта. зебрашта, жирафашта 7—9 ззар шу, хьаЛатІгІа бушменски святаЛиша хинай уклаза. ДагаРьъ варгооалаш дукка я ширача замалахьарча художникашца чхаРаш тІа сурташ дийжа антилопаш-орисаш, гненоаш ЖІалеп, маймаЛаш. Ширача замалахьара говзанчаш баЬхьан зоаЛаш ІилмахоЙ ІаШТІехьоаЛ цхьан хана-замалахьъ малагІгІа моттигашка малагІа оаккарийг лийнаЬ ха. Масала, Подвлло цхьан хьаГІарча дийккача сурташ тІара носорогаш нйиз дІаЬьЬьаш дукка ха я, цхьаБакъда ширача замалахьарча художникиз кулгий йІоаХкан дагайоаХийгача кхеран тІа йиллача сурташ тІа-м йисай уж.

Ю. БАЛАКИН, (ТАСС).

Шоай мехка а доазонел аракъа а чІоаттІа йоззаш я «Коло» яха югославськи вокальнохьалхара ансамбль. Цуьл репертуаре Югославе талхьа творчестве хьаЛоккъаш дола итташ ЬІлеШн хьалхараш да.

ТАНЮР — ТАСС сурт.

ПАРФЮМЕРАША ДІА-ЮХА ГІУЛАКХАШ ЛЕЛАДУ

«Новая заря» яха Московски парфюмерии фабрика дукха ха йоаннаш советско - чехословацки доттаГІлен общества колективна членн хиннай. Цу фабрика 1976 шера дешь цу тайпара «Косметика» яхача ГІулаьхьа ЬІлеШ ньъа ІІІиненча ІІІ ЬІлеШ. Ньъа ІІІиненча ІІІ — фо ІІІеПу ду хІаЬзара установкаш оттаЬнЙ ярриГаи агрегаташ тІа. Комбинате болх бечь баьхІ ЬІзар болхлочоаи ГІулаьхерча сагаи къьхьегарш бытан дика ЬІхьалш кІийчІаьл.

Комбината директора Куртулуша белгал ма-лаккхаРа, Турцепен Советски Союзаи юкъе дика лоаЬлахой віаШи ГІойле йоЬа ГІулаьхьаШи леладара доЬа геттара дика масал хила йІИн йоЬаШ я Сейдишкешр.

А. ЕРОВЧЕНКОВ, ТАСС корреспондент. Анкара.

Грозиерча берий библиотекашта юкъе дикагІчарех паІ лоаРхІаШ я Старопромысловски берий библиотека. Сийлен грамоташен дипломашеш дуккхаза а белгалЬЬ цуьн коллектив. Чувенча сагаиа бесаме да библиотека болхлой ХаЬатурова Алла Афанасьевнан Цыганенко Лидия Васильевнан.

Цкъа вемар шоазгІа воаГІаГІрзаШ а віаШІеЬЬьбьаьЬ ГІаР библиотека болх. Укказа дІаиЬвЬ ва тЬъьЬ итт ззар соаГІа кьоа кинжкаш дешар.

Парна лаьрХІа да тайп-тайпарча доазол дехьарчеи советски классический, берий йоаЬзовой 40 зЬар соаГІа доЬа книжкаш. Масеаза а дуьха бераш хул библиотекех. ХІара дийнаьла кинк кай дунен чу кхуьв уж библиотека болхлоша.

СУРТА ТІА: Старопромысловски берий библиотека заведующия Ю. А. Хачатурован библиотекарь Л. В. Цыганенкон библиотека хьаелла кийчо еш ба.

С. ХАКИЕВА сурт.

ЛОРА ХЬЕХАМАШ

БОТУЛИЗМАХ ЛОРАВАЛАР

Укх ІІехьарча шерашка вай мехка шерра дьаьржад бІаьнарарна, сосиськи, гримбаШта цІаГІа консервиорени. Цу ГІулаьхо продукташ кердА йоЬаш саина хулийт, чам а морзал а йоаЬП.

Цунца цхьана йоаГІаЬа тайпара кийч ца ЬЬуьа а хІаьта ИШТТА доаттаЬр а ЬЬйса доаЬаЬа ГІулаьхьа ЬЬ ЬЬ ЬЬ